

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor.
pe 6 luni 10 cor.
pe 3 luni 5 cor.
pe o lună 2 cor.
N-ri de Duminică pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscrisurile se însoțesc.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERȚIUNILE:

de un tir garsonat: prima dată 14
bani; a doua oară 12 bani; a treia
oară 8 b. de fiecare publicație.

Atât abonamentele, cât și inserțiile
sunt să se plătească în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat

Scrisorile adresate nu se primesc

Anul VIII.

NUMĂR de DUMINECĂ

Nr. 47.

Poporul se deșteaptă...

Dela un țaran fruntaș dintr'o mare comună a comitatului nostru primim scrisoarea de mai la vale. Nume și loc nu vrem să arătăm, deoarece-ce s'ar supăra astfel unii ori alții, ear ținta noastră este să îndreptăm lucrurile, ceea-ce numai prin dragoste se poate, deci fără a pricinui supărări în stânga ori dreapta.

Fată scrisoarea :

«Cinstită Redacțiune! Dumnezeu și vultul obștesc dărnise satului nostru un preot adevărat părinte. Tiner, cu carte și având darul cuvântului, în scurtă vreme cucerise toate inimile, așa că la ori-ce lucru bun eram toți una. Ascultam de el cum ascultă școlarii de învățătorul lor. Nu mai erau în sat partide, ci ~~nădăjdiam~~ ca pe al doilea preot să-l alegem într'un glas și într'o simțire, anume pe cumnatul d-lui părinte, căci și cel mai cuminiț din sat așa ziceau: Cel puțin va fi atunci pace între preoți, și pace în sat!... În trecut cearta dintre preoți și învățători ne stricase adică toată liniștea. Cu drept cuvânt eram deci dornici de bună înțelegere.

«Ce se întâmplă însă?»

«Ajungem în pragul alegerilor dela comitat. «Tribuna» ne da zor într'una să alegem Român. Preoți cu crucea'n frunte! răsuuna pretutindenți. Părintele nostru însă nu ne vorbește decât de alegerea celui de al

doilea preot: ne dase Dumnezeu trei candidați și părintele ținea să chezăsuim alegerea cumnatului sfinției sale... «Da cu alegerea dela comitat ce-o fi», — îl întrebăm dela o vreme. — «Apoi face-vom să fie și aceea bine», — ne răspunde. În ziua de alegere ne pomenim apoi cu toții că ni-se împart hârtiuțe pe cari la un loc cu notarul și fibirăul e pus — părintele nostru. Părintele s'a înțeles cu domni (unguri!), candidați curați naționaliști ca'n palmă...

«Nu se poate descrie mâhnirea noastră. Unii au rupt hârtiuțele și s'au dus acasă necăjiți. Alții au încercat să ștergă pe Unguri de pe listă și să pună numai Român. Au fost cari au votat lista cum au primit-o, căci puțin știu citi. La urmă s'au convins însă toți că au fost înșelați; dar mai presus de toate a fost urit înșelat părintele: domni (unguri) văzând imperecherea dintre noi, s'au simțit slăpânt peste voturi, au șters de pe listă pe părintele și astfel nu s'a ales nici un Român, ci numai Unguri.

«Ear când a sosit — peste vre-o trei zile — alegerea de preot, mulțimea mare n'a mai votat pentru cumnatul părintelut, și multe lucruri bune va trebui să se silească a face părintele până-ce satul să mai asculte de glasul sfinției sale. Oamenii cari înainte îl ascultau orbește, acum strigau: «Aleagă-i Ungurii pe cumnatu-său popă»...

Am publicat scrisoarea de mai sus pentru-ca să fie de învățătură tuturor. Și mai ales ca dovadă că *poporul se deșteaptă* în chip îmbucurător.

Indeosebi să ia aminte aceia dintre cărturarii Români, cărora le place a trăi bine cu «domni» (unguri); a umbla împreună la petrecere și cari și la privilegiul de astea — când sunt alegeri — d'asemeni țin să nu se strice cu oamenii stăpânirii.

Din păcate, este lung șirul acestor fruntași slabi de ânger.

Urmând pe călea începută, fruntașii aceștia nu pot să ajungă, în cele din urmă, decât la un singur lucru: să piardă încrederea poporului, care s'a deșteptat și nu se mai lasă dus pe căt lăaturalnice, ci se întoarce cu mâhnire de cei-ce umblă — vorba Românului — cu două bani în trei pungi.

Adunare româno-sârbă. Primim știrea că întrunirea Românilor din cercul Sân-Miclăușului care nu fusese îngăduită a se ține la Nerău, totuși se va ține Duminică. De astă dată se adună însă nu numai Românii, ci și tovarășii noștri de luptă sârbi. Este pentru întâia oară că se petrece acest lucru îmbucurător. El trebuie urmat în tot Banatul și pretutindenți unde locuiesc împreună cetățeni primejduiți de aceeași stăpânire nedreaptă.

Astfel ar putea să facă mai presus de toate fruntașii din cercul Nădlacului, unde Români, Sârbi și Slovaci trăiesc împreună, așa că dacă se va convoca o adunare a acestor trei naționalități, ea va avea un viu răsunset în țara întregă.

UN FIU BUN.

În regimentul generalului de Ziethen, care era foarte prețuit și cinstit chiar de Frederic cel Mare, regele Prusiei, era un căpitan de cavalerie foarte curajos, dar mai cu seamă înzestrat cu un sentiment de iubire față de părinții săi, cari erau niște oameni sârmani dar onești din ținutul Mecklenburg Schwerin.

Părinții căpitanului erau niște țărani cu o inimă nobilă, bun simț și dreaptă judecată a căror singura grije a fost de a da o creștere cât mai aleasă scumpului lor fiu, care la rîndul său în războiul de șapte ani făcuse minuni de vitejie căpătând decorațiuni de merit, fiind oare cum fala regimentului.

Se sfîrșise rebelul și sârmanii oameni eșiră într'u întîmpinarea fiului lor, pe care îl iubiau ca lumina ochilor. L'asteptară dar, în piață, pe unde știau, că avea să treacă armata.

Regimentul se opri și de odată cavalerul descinse de pe cal și cu lacrimi de bucurie își îmbrățișe părinții. Bucuria căpitanului era nespusă de mare; nu mai puțin și a iubiților săi părinți, că-l văzură sănătos. El îi rugă, să stea la masă la dânsul grăbindu-se a-l ospăta ca și cum ar fi avut cei mai aleși oaspeți din lume.

Cavalerul nu putu scăpa de vorbele rele chiar ale colegilor săi, din cari unii erau lipsiți de aceste sentimente cari innobilează pe om și ziceau: «Căpitanul nu are nici o rușine că șade cu țărani la masă!»

Cuvintele acestea din întâmplare ajunseră la urechile cavalerului, care nu le rămase dator răspunzându-le: «Dragii mei colegi, țărani aceia, pe cari voi i-ați văzut, sunt scumpulii mei părinți, cărora le datoresc creșterea mea și cum să nu am recunoștință către cei mai mari binefăcători ai vieții mele? Mai înainte de a fi cavaler, am fost și sunt fiul lor!»

Generalul de Ziethen auzise și el de acest respect, de această iubire a cavalerului față de părinții săi și se invită singur împreună cu vr'o câțiva prietini ai săi cei mai distinși la masa cavalerului.

După ce mâncară bine cu toții, la masă începu seria toastelor, din cari generalul se grăbi a ridica primul toast: «Domnilor, ridic acest toast în sănătatea scumpulor mei prietini, venerabilii părinți ai cavalerului, cari i-au insuflat aceste simțiri frumoase în inimă și l-au făcut, să fie cu o recunoștință atât de mare către el.»

Apoi aducând vorba la oficerii, cari vorbiră pe socoteala căpitanului, le zise: «Domnilor, să știți dela mine, că un fiu recunoscător este mult mai mult, prețuiește mult mai mult în ochii mei decât un cavaler fudul și nesimțitor!»

Purtarea nobilă a cavalerului fu comunicată de generalul de Ziethen chiar regelui *Friederic al II-lea*, care la rîndul său se bucură foarte mult de această grăbindu-se de a-l invita la masă.

Regele ca să-l încerce, îl întrebă:

«Cavalerule, care ți-i obțria și părinții?»
«Majestate», răspuse cavalerul, obțria mea este o colibă, iar părinții mei sunt niște țărani, cari prin însușirile cu cari bunul Dumnezeu i-a înzestrat, mi-au dat primele îngrijiri copilărești și sfaturi înțelepte, încât am putut continua studiile cu succes la domni profesori și astăzi mulțumesc Provedinței și Majestății Voastre, că atât eu cât și părinții mei am ajuns la onoarea la care nu ne-am așteptat nici odată.»

«Cavalerule, zise regele *Friederic al II-lea*, ai întreaga mea stimă și protecție. Foarte bine faci, că îți ajuți părinții, fiindcă cine își stimiază părinții este un om de inimă, care merită stima întregii lumi, pe când cine se rușinează și îi desprețuește, își atrage ura lui Dumnezeu, care nu întârzie a-l pedepsi. Fiii, care își desprețuesc părinții, mai bine nu s'ar fi născut, căci desigur lumea ar fi fost scutită de pilde rele, de inimi viclene și pline de răutate. — Doresc scumpulii mei ofițeri, ca exemplul dat de cavaler, să prindă rădăcină cât mai adânc în inimile voastre, să-l imitați, mai mult decât atata: să-l aduceți de pildă pentru ca în scumpa noastră patrie să fie într'un viitor mai mult sau mai puțin apropiat oameni, cari să aibă noblețea de sentimente ale cavalerului.»

Iată dar ce poate inima nobilă și aleasă.

CONVOCARE.

Subscriși prin această convocăm pe alegătorii cercului electoral **Chișineu și Sânt-Anna**, precum și întreg poporul, doritor de folosirea și apărarea drepturilor sale la

O ADUNARE,

care se va țineă Joi, în 8 Decembrie 1904 st. n., la orele 11 înainte de amiază în **Chișineu**, și anume: dacă timpul va fi potrivit, pe locul târgului de bucate, altcum în localul din curte al hotelului «Coroana», din Chișineu.

OBIECTUL:

Resoluțiune, asupra proiectului de lege despre reforma învățământului popular.

Chișineu, la 29 Noembrie st. n. 1904.

<i>Dr. Ioan Trailescu,</i> ppresb. gr. or., Chișineu.	<i>Mihaiu Veliciu,</i> advocat, Chișineu.
<i>Augustin Târziu,</i> prot. gr.-cat., Chereleş.	<i>Demetriu Muscan,</i> preot, Nădab.
<i>Augustin Beleş,</i> paroh, Șimand.	<i>George Turic,</i> preot, Otlaca.
<i>George Petroviu,</i> preot, Pil.	<i>George Mladin,</i> inv. pens., Chișineu.
<i>Ioan Iancu,</i> preot, Cinteiu.	<i>Laurențiu Toader,</i> preot, Nădab.
<i>Ioan Avram,</i> preot, Mișca.	<i>Moisă Mariș,</i> inv., Chișineu.
<i>George Crainic,</i> preot, Nădab.	<i>Teodor Pinter,</i> preot, Mișca.
<i>Aurel Varga,</i> preot, Socodor.	<i>Ioan Iercan,</i> preot, Șiclău.
<i>Dr. Cornel Ardelean,</i> advocat, Chișineu.	<i>Demetriu Mihut,</i> preot, Sintea.
<i>Dr. George Popoviciu,</i> advocat, Chișineu.	<i>Demetriu Boariu,</i> învățător, Nădab.
<i>George Ardelean,</i> preot, Erdeiș.	<i>George Ciobriș,</i> preot, Giula-Varșand.
<i>Iosif Vuculescu,</i> mare proprietar, Șepreuș.	<i>Aurel Popa,</i> preot, Socodor.
<i>Teodor Fălcașan,</i> plugar, Sintea.	<i>Vicențiu Pantos,</i> preot, Giula Varșand.
<i>Iosif Dan,</i> plugar, Șiclău.	<i>Aurel Iancu,</i> preot, Zărând.

Mihaiu Ardelean,
plugar, Socodor.

Din Oradea-Mare.

Marți la 9 ore dimineața toți studenții maghiari și jidani dela facultatea de drept din loc au mers în corpore la directorul facultății, cerându-l ca să oprească pe studenții Români de a mai vorbi între zidurile școlii: *limba românească*.

Directorul Bozoki le-a respins cererea spunându-le că această ordinațiune nu este în vigoare nici la alte Universități și așa nici el nu poate face destul cererii studenților. Mai departe le-a spus că în Ungaria se află 3 $\frac{1}{2}$ milioane de Români și că executând cererea lor, ar atacalibertatea individuală.

Purtarea aceasta a studenților jidano-maghiari, se pare a fi o urmare a întâmplărilor din zilele trecute. Anume într-o cafenea se așezau la o masă câțiva studenți Români cetind „Tribuna“. La alte mese se așezau și-și petreceau mai mulți unguri. Foaia românească le scoate ochii vezi dragă doamne. Ungurii voiau scandal. Odată comandă țiganilor unguri să le cânte: „Kossuth nota“. Țiganii încep. Studentii unguri pretind să se scoale toți în picioare, dar un român — deși tânăr de tot, dar sdravăn, — a zis că el nu cunoaște cântecul și n'a voit să se scoale în picioare. La moment un universitar ungur s'a dus la el și a voit să-l insulte, dar în momentul când a ridicat să *dee*, a *căpătat el una* — așa numai de dragoste peste față — încât a făcut carambol cu două mese.

Ungurul a rămas cu cea căpătată.

Sâmbătă seara a fost în sala „Arborelui Verde“ o convenire împreună cu dans a tinerimii române, la care durere, *foarte puține* familii au luat parte. Din ce cauză această răceală?

Pușinii câți au fost și-au petrecut de minune până la patru ore dimineața ducând cu ei amintiri frumoase.

Atât deocamdată.

Alrahela.

DIN ROMANIA.

Biourile corpurilor legiuitoare române s'au constituit tot ca în sesiunea precedentă. Aceasta conform dorinței d-lui D. Sturdza, care la întrunirea majorității a făcut apel la bunăînțelegerea membrilor partidului, rugându-l ca pentru a da dovadă de solidaritatea și armonia din partid să se aleagă aceleași persoane în biuro.

Astfel au fost aleși la *Senat* președinte dl *Aurelian*, vice-președinti P. Poni, Al. Nicolaide, Gr. Macri și C. Costescu Comaneanu, cu toate voturile exprimate.

Tot așa la *Camera*, unde s'a ales președinte M. Pherekide, vice-președinti Take Protopescu, Poenaru-Bordea, V. G. Mortzun și St. Șendrea.

Despre deschiderea corpurilor legiuitoare române (Camera și Senat) se mai scriu următoarele:

La orele 11.35 m., M. Sa Regele a plecat, în trăsura închisă, însoțit de A. S. R. Principele Ferdinand, dela Palatul Regal, plecare care s'a anunțat tuturor prin 101 tunuri.

Fix la ora 12 cortegiul regal format din trăsura d-lui prefect al Poliției Saita, în frunte apoi cu cordonul jandarmilor călări după care urma trăsura regală și un nou cordon de jandarmi, au intrat în Curtea Mitropoliei.

Muzica regimentului 6 de infanterie, a intonat imnul regal, ear un batalion din același regiment, a făcut onorurile militare.

La scara principală M. S. Regele și A. S. R. Principele Ferdinand, coborând au fost primiți de d-nii ministri și de biourile corpurilor legiuitoare; ear norodul care umplea curtea Mitropoliei a izbucnit într'un puternic: *Ura!*

Dl deputat Horia Rossetti anunța intrarea în sala de ședință a M. Sale, moment în care deputații și senatorii, diplomații și doamnele precum și tot imensul public ce umplea tribunele s'a sculat în picioare; ear la ivirea M. Sale, un puternic *ura*, izbucni din piepturile tuturor.

M. Sa Regele urcă treptele Tronului, fiind urmat de A. S. R. Principele Ferdinand și având la dreapta pe toți ministrii, în frunte cu dl Dimitrie A. Sturdza: ear la stânga pe ofițerii superiori și întreaga casă civilă și militară.

Momentul a fost solemn, o tăcere mormântală a acoperit întreaga atmosferă, totul părea că nu mai are viață, nici o mișcare, nici un șgomot.

Toate privirile s'au ațintit către M. Sa Regele, care luând din mâna d-lui prim-ministru Dimitrie A. Sturdza *mesagiul regal* de deschidere, începu să-l citească, întreaga asistență fiind în picioare.

În citirea Mesagiului, M. Sa Regele, a fost foarte des întrerupt de aplausele și strigătele de urale care izbucneau din toate părțile, ear la terminare, uralele și aplausele au durat câteva minute.

După citirea Mesagiului M. S. Regele, l'a predat d-lui prim-ministru Dimitrie A. Sturdza, care declară sesiunea Corpurilor Legiuitoare deschisă; după care M. S. părăsește sala de ședințe, în aplausele tuturor și urmat de A. S.

Două Dureri.

Imi aduc aminte că am ridicat sabia, m'am repizit în fața trupului și am strigat: „Inainte!“ Nu știu dacă am sfârșit cuvântul. O undă fierbinte de amețală mă învăluia odată cu o durere ascuțită și întins pe pământ, zăream ca prin sită șirurile plutoanelor zvirlindu-se la atac într'un avânt furtunos.

În zvîrcolirea mea dureroasă poate mă întorsesem spre Grivița N. 2. Nu știu. Poate am avut și o nălucire de groază și de sânge. Un uragan de foc, un vârtej uriaș de fum zăream ca în vis, și, în frământarea aceasta scânteietoare, se scufundau șirurile întunecoase ale dorobanților unul după altul. Intunerecul se întindea grabnic și un vînt iute de toamnă venea scuturînd picături reci de ploaie și frunze galbene, aduse cine știe de unde. În întunerecul acesta deodată tresărea lumina salvelor ca o pânză de fulger și în volbura de foc se vedeau luptătorii negri furnicând, se auzea duduțul pasului, strigătul întins al năvălitorilor și răcnetele șirurilor de Turci, luate în baionetă.

Apoi—sau m'am întors, sau am leșinat. Imi era capul cercuit cu foc. Cât a trecut nu știu; un ceas sau zece? Poate n'a trecut nici un sfert de ceas. Prin întunerec, șiruri treceau repede îndărăt și fulgerile salvelor clipeau des. Iar bătaia tunului izbucnea des, într'una cu îndărătnicie, zguduind văzduhul. La fiecare tunet, parcă izbea cine-va lângă capul meu într'o tobă și lucrul acesta imi făcea rău. Eram din ce în ce mai ațâțat, un val de sânge imi trecu prin piept, mi se sui la cap și închisei ochii.

Când îi deschisei, văzuți limpede cerul deasupra. Stele rari licăreau departe, printre îngrămădiri negre de nouri; vântul răcoros imi mângăia obrazii fierbinți. . . Nu simțeam nici o durere, eram foarte ușor, par'că și mintea-mi era limpede. Știa că sunt rănit și-is aproape de șanțurile Griviței noastre; imi închipuiam că în jurul meu sunt mulți răniți și morți, poate răniții chiar gemeau înceștați de durerile din urmă; n'auzeam însă nici un suspin și nici o tânguire. Judecam foarte limpede: imi închipuiam că încă nu m'am desmetecit de tot, pe urmă simții un fel de văjăit neîntrerupt în urechi, care mă împiedeca să aud freamătul de noapte al împrejurimilor. Dar de ce nu simțeam dureri? Nu simțeam nimic, par'că nici trup n'aveam. Ași fi voit să mișc un picior, un braț; nu se putea. Stam așa cu ochii în noaptea văzduhului de deasupra. Vântul mână munții de nouri, descoperea constelațiile, ursa mare, ursa mică, fusul, cobilița, le acoperea iar și eu urmăream mișcarea aceasta așa, fără de nici o idee și fără de nici o licărire de voință.

Pe urmă, mă gândii de o dată: O să mor! Și ideea aeeasta nu-mi aduse nici o tulburare. Bine, o să mor; o să fiu trecut în rândul vitejilor, în Monitor; cei cari m'au iubit au să mă regrete și atât. O viață așa de neînsemnată ca a mea nu putea cere mai mult. Și, în gând, zâmbii. Ciudat! O să mor... De ce o să mor? Pentru că acum șapte ani, când eram copilandru încă, a venit moșul Dumitrache pe la noi... El m'a văzut, m'a sărutat și după masă, cam aprins de vin a zis de o dată tatăl: „Fă-l oștas, dragă Grigori!“ De nu mă întâmplam lângă moșul meu atunci,

nu mă făceam ofițer și nici nu stăteam întins acum pe pământul umed, aproape de ceasul cel mare. Și iar zâmbii. Săracul moș-Dumitrache! Dumnezeu să-l erte! Par'că nu-mi pare rău de vorba lui. Era foarte bun om; bea țepăn, povestea în gura mare fapte din viața lui, cu bătaii și aventuri de dragoste, și era un vânător fără pereche. Povestile lui de vânătoare au rămas celebre pe la noi. Numai o imaginație fierbinte de vânător moldovean poate născoci așa ceva.

O înduioșare mă cuprinsese deodată. Toți ai mei s'au dus. Și mama, și tata și sora. Am rămas singur pe lume. La urma urmei, durere mare nu fac nimănui și nu e cine știe ce pagubă dacă mor. Pot să mă duc și eu, cum s'au dus atâți de ai noștri. În adevăr, căutam să văd dacă simt în mine părere de rău, — și nu simțeam nimic.

Băgai de seamă că am închis ochii. Gândurile neliniștite mă duceau în fugă prin copilăria îndepărtată și prin scurtele zile ale tineriei. Icoane și vorbe nelămurite veneau: o vorbă spusă de mama într'o dimineață de sârbătoare, când nu-mi găseam pălăria: „Săraca oae, care-și pierde lăna!“ un zâmbet al tatei și o privire peste ochelari, seara, la masa lui de lucru, în lumina dulce a lămpii, pe când cercam să descifrez pentru întâiași dată o gazetă... Pe urmă, imi rămase de o dată stăruitoare, înaintea ochilor, figura cuminte și deșteaptă a măgărușului meu Vasilache pe care mi-l dăruise, moșul Dumitrache la vârsta de doi-sprezece ani. Vasilache se uita la mine, clipea dintr'un ochiu să-și mișca o ureche. Par'că voia

Regele, principele Ferdinand, cu care luând loc în trăsură a plecat la palatul regal.

Serbare. Duminecă s'a sărbătorit la Tulcea, a 26-a aniversare dela reanexarea Dobrogei.

Cu această ocazie s'a oficiat un Te Deum, la care au asistat toate autoritățile civile și militare.

Orașul a fost frumos pavoazat cu drapele naționale, iar seara a fost iluminat.

Seara a avut loc o retragere cu torțe, la care au luat parte elevii liceului local și un mare număr de cetățeni.

Primarul orașului și președintele consiliului județean au trimis câte o telegramă de omagiu M. S. Regelui.

Din Austria.

Sedința Reichsratului. După citirea actelor intrate, s'a trecut la discuție asupra declarației guvernului. Deputatul *Hruby* nu crede, că ministrul president va putea clarifica și corege cu declarația sa din urma situației, mai ales nu va reuși să restabilească raportul *amical*(!) dintre Cehi și Germani. Cehii în totdeauna au dorit pacea pe baza egalei îndreptățiri. Dacă însă vor fi siliți, la luptă, atunci ei o vor continua *cu astfel de mijloace, cât ar putea asigura victoria pe seama lor.*

În toată discuția deputatul *Dr. Menger* expune, că dacă Austria are să rămână și să se întărească ca stat și pe mai departe, trebuie să resolve problema, cum ar putea să încete procesul de descompunere provocat de chestia naționalităților din Austria și cum s'ar putea regula raportul dintre ele, ca conviețuirea lor să fie posibilă. Deputatul *Hortis* de nou a sulevat chestia înființării facultății italiene în Triest. Deputatul ceh radical *Baxa* a vorbit contra politicii de centralizare. Obstrucția are să fie îndreptată nu numai în contra guvernului actual, ci și contra sistemului centralistic. *Dr. Ferjancic* se declară în contra ridicării unei facultăți italiene la Triest, de oare-ce asta după părerea deputatului ar fi identic cu extrădarea orașului statului vecin (italian). El cere înființarea unei universități slave la Laibach.

PROCESUL IACOBSON.

Cu privire la acest proces, care a făcut atâtă senzație în România, „Voința Națională“ scrie despre ultima ședință următoarele:

Di *Barbu Delavrancea*, (apărare), are cuvântul:

Roagă pe jurați să ierte lipsurile apărării, căci oboseala celor 13 zile de debateri, se resimte mai cu seamă în apărare. Nu este tot una a apăra pe cineva și a-l acuza. Foarte talentați au fost cei cari au vorbit în numele părții civile și a acuzării; le-a trebuit însă o logică silită.

S'a zis din partea civilă că nu e contradicție între oamenii de știință; dacă vom lua pe chimist, pe clinician, pe anatomopatolog, ca atare. A fost însă o mare abilitate această afirmare, căci tocmai apărarea s'a silit să facă pe oamenii de știință să nu depășească marginile științei lor.

Dar nu e vorba numai de abilitate, ci sunt și alte tentative de ordine morală, cari nu sunt permise înaintea juraților. S'a zis că a da verdict de achitare în afacerea Iacobsohn, ar însemna falimentul științei noastre.

Acest mijloc era permis, căci nu știința se judecă în fața juraților.

S'a zis de partea civilă că *Drul Babeș* n'a afirmat nimica hotărât; nu e exact, *Drul Babeș* n'a afirmat unele lucruri cu tărie, dar n'a vrut să-și încerce conștiința cu un lucru de care nu era convins. S'a aruncat chiar supozițiunea că ar fi vre-o legătură între *Drul Babeș* și acuzat. E oare cu putință să se facă această presupunere față de un savant de talia *Drului Babeș*.

Ce-a zis *Drul Babeș*? A pledat îndoiala științifică; spriginit de cei mai mari autori, a spus că prezența unui toxic într'un organism nu dovedește nimic, dacă nu e în concordanță cu simptomele și leziunile. Este adevărata judecată a omului de știință.

Din potrivă, *Drul Istrati* a fost prea categoric; totuși n'a găsit mercur în mai multe rînduri.

Acum, chiar d-sa a ajuns să se îndoiască, dovadă că a acordat un interviu în care exprimă îndoiala că acuzatul ar putea fi vinovat sau nu.

Di *Barbu Delavrancea*, continuându-și pleoaria, arată cât de frumoase au fost discuțiile din sinul consiliului sanitar superior.

Examenând părerea minorității, semnată de d-nii *Cantacuzino* și *Babeș*, o găsește perfect științifică.

D-sa arată pe larg neregularitățile făcute în transportarea și manipularea organelor; nu

acuzăm pe nimeni, zice d-sa, acuzăm „neprevăzutul“. Deci, nu putem să ne luăm după părerile experților ci trebuie să facem abstracție și de o părere, ca și de alta.

Rămâne chestiunea de fapte. Di *Delavrancea* dovedește că asigurarea, așa cum a făcut-o *Iacobson*, nu e ceva imoral, ci e un foarte ni-merit mijloc de economie.

Este absolut fals că după moartea *Idei*, *Iacobson* s'ar fi grăbit să-și încaseze primele.

I-s'a imputat lui *Iacobsohn* că a inventat vărsăturile de sânge. Dar însăși mama *Idei* a declarat în prima ei depoziție că „boala s'a manifestat prin vărsături de sânge“. Tot din această depoziție reese că *Dr. Iacobsohn*, chiar a doua zi după începutul boalei, la 29 Oct. a chemat pe d-na *Weich* și pe fca ei *Anicuța* să vină la *Ploești*. Cum se susține atunci că a ascuns boala? Este cu putință ca un om cu mintea întreagă, fie chiar și un criminal, să săvârșească o crimă chemând ca martori pe mama victimei sale, și înconjurându-se de patru sau cinci doctori!

Nu e cu putință aceasta, decât dacă am admite că *Iacobsohn* e nebun.

În noaptea cea din urmă, tot mama *Idei* a declarat că, departe de a se plânge că i-a dat doctorii, se plângea că nu-i dădea nimic. *D-na Weich* n'a pomenit nimic despre durerile îngrozitoare pe cari ar fi trebuit să le sufere *Ida*, dacă i-s'ar fi dat o cantitate așa de mare de sublimat corosiv. Simptomele caracteristice au lipsit toate, ceace nu s'a mai constatat până acuma în știință.

În scurt, când din depozițiile experților nu se poate conchide nimic, car faptele sunt în favorul acuzatului, nu se poate da de cât un verdict de achitare.

Sedința se suspendă.

La redeschidere, președintele face resumatul debaterilor.

La orele 9 jurații trec în deliberare.

Timp de o oră, asistența este în prada unei puternice emoțiuni. În sfârșit, la orele 10, curtea și jurații se reîntorc în ședință.

Di *Savva Ștefănescu*, prim-jurat, pronunță verdictul: Nu, acuzatul nu e culpabil.

Azistența izbucnește în aplauze și aclamări, cari țiu mai multe minute.

D-rul *Iacobsohn*, care a fost pus imediat în libertate, și apărătorii săi, au fost obiectul unei entuziaste manifestații de simpatie din partea publicului.

Ni-se scrie că i-s'au făcut ovațiuni îndeosebi d-lui *Delavrancea*, a cărui apărare a fost d'o rară strălucire. Cei mai distinși avocați și magistrați au felicitat pe marele orator și iscusit avocat.

să-mi spue un lucru foarte poznaș. Și eu eram gata să-l înțreb: „Ce mai faci tu, dragă *Vasilache*?“ Nu puteam însă scoate nici o vorbă și *Vasilache* aștepta și-și mișca într'una urechea respectabilă, par'că mă amenința cu dânsa.

Apoi figura lui cuminte peri în întunec și eu mă gândii: Oare ce-o fi făcând prietelui meu cu urechile mari? — Uite, — acuma e vreme rea și poate și la noi toamna a adus ploa. Casa noastră e goală și grajdul e dărîmat și măgărașul stă afară, în ploaie, nemișcat, cu fruntea plecată, gânditor ca un filosof. N'are ce mânca și îl frig. „Bine, dar de ce nu intră la adăpost, unde-va? mă întreb eu.

— Cum să între? răspund, în gând. El, să-răcuțu e prost, nu știe. Stă umilit în ploaie și mă așteaptă pe mine.

Deschisei iar ochii. Îmi era capul fierbinte, de aceia veneau așa de încălțite gândurile. Simții sărutări reci: picură rar ploaie.

Cerul, de asupra, era întunecos; vântul mahnit de toamnă trecea domol. Și urechea deșteptată prinse a deosebi zgomotele dimprejur. Vaete încete se auzeau nu departe de mine. Erau răniții. Gemeau, se rugau, își chemau tovarășii, și glasurile lor intristate se înălțau singuraticice ici, colo, prin noapte. Rănille și setea-i ardeau, — și nici o nădejde! Li ascultai multă vreme, cu inima zdrobită, și mă gândii că și pe mine mă așteaptă același sfârșit. Și mi era și mie sete și capu-mi ardea încă fierbinte.

Deodată, pe vântul nopții, veni răcnetul înforător al unei santinele: „Stă! — Cine-i? și

se auzi sunetul sec al armei gătite. Glasuri înăbușite urmară; liniștea, din partea aceea, se întinse pentru câtă-va vreme; apoi strigătul amenințător izbucni iar, mai departe.

Acolo e *Grivița* noastră, — mă gândii eu și un fior ascuțit mă străbătu. Ai noștri sunt așa de aproape și eu am să mor ca un câne! Nu se poate... Și încă un fior de nădejde, de teamă, îmi trecu din tălpi în creștet. Mă hotărîi să fac o silință disperată ca să mă ridic; mă simții hotărît dintr'odată și îmi adusei mânille la piept. Întăi îmi pipăii trupul cu degete slabe, tremurătoare. Par'că era trupul altuia iar mânille, par'că și ele erau străine. Apoi deodată simții că pot, înghiți o gură de aer răcoros și mă încordai din toate puterile. O durere ascuțită, grozavă, mă fulgeră prin șele și mă întinsei iar zdrobit. Dar acum stăteam pe o sfărătură de schijă. Picioarele îmi erau în adevăr țapene, iar durerea de sub șele sfărâia ca un cui de foc.

Acum simții că moartea e aproape, și simții suflarea, și o disperare adîncă, fără cuvinte, mă cuprinse. Stam zdrobit, gâfăiam, mă gândeam că ai mei sunt aproape, — și setea, setea cea mare de viață, setea ac'ncă, îmi cuprinse sufletul. Acum vedeam că, deși eram singur pe lume, totuși am atâtea legături cu fiecare colț unde poposisem o clipă, cu fiecare chip pe care-l zărisem în treacăt numai. Și m-i se arătă înaintea ochilor o fată bălae cu doi ochi albaștri, o icoană trecătoare, care mi zimbise la o fereastră, peste drum de locuința mea, în ajunul plecării... Și durerea surdă îmi încinse sufletul și o mahnire mare se lăsă asupra mea ca aripile întinse ale unui corb prădalnic.

Întinsei mânille, îmi înfipsei degetele adînc în pământul umed, mă încordai și mă tirii în puterea brațelor, ca un șarpe. Mai aveam deci o nădejde. Mă odihnii puțin: o scăpărare de bucurie îmi dădu puteri, și încet încet, întinzând brațele și trăgându-mă eu ele prin tină, începui a mă apropia de șanțurile noastre. Durerea cea mare de sub șele mă rodea greu; scrășneam din măsele, gemeam din adînc, dar răbdam.

Cât m'am târat eu așa? sub mine era umezeală, de deasupra picura rar; vântul îmi răcorea fruntea înfierbântată. Gemetele celorlalți răniți ajungeau slabe, sfâșietoare, până la urechile mele. Gândul meu era numai la șanțurile noastre. Câtă vreme m'am târat? Multă vreme. — căci eram sfârșit de oboseală, nu mai puteam; îmi dădeam sufletul.

Atunci, în elipa din urmă, izbucni furiosul glas al morții: „Stă! — Cine-i?“ Limba mi-se mișcă în gură tremurând, dar glasul murise. Ridicai capul, întinsei mânille, cercai iar să răcnesc, — și atîta. Ce-a fost nu mai știu.

Mă deșteptai în picurul glas domol. Eram drobit și simțiam că sunt cuprins de friguri, că în curând voi începe a aiura și a nu mai înțelege nimic din ce se petrece în jurul meu. Acuma, totuși, prin ochii pe jumătate închiși, zăream în șanțuri, la lumina roșietică a felinarelor, sentinellele negre, sclipirile armelor, grămezile de doboranți cari se odihneau în țarina udă, îmbrăcați și încinși. Câte odată o umbră se scula, se sprijinea într'o mână, privia în juru-i și iar se lăsa în întuneric.

„Un glas ei mai așteaptă“!...

— Adunarea dela Dej. —

Aceste vorbe profetice ale bardului național mi-au venit în minte, când, în 22 I. c. văzui mulțimea de popor: bătrâni, bărbați, junii tineri din munți și din câmpii, întruniți în Dej în număr de vre-o mie de inși, cu preoții și fruntașii lor, dând protest contra proiectului Berzeviczy.

Pela orele 10 și jum. era îndesată sala cea mare dela hotelul englez și torent de vivate resuna din cele vre-o mie de guri, când intra în sală comitetul convocător.

Dr. Teodor Mihaly deschide adunarea prin câteva cuvinte lămurite ear poporul erumpe în strigăte de „să trăiască“.

Dr. Clemente Barbul propune alegerea a trei președinți și 2 notari ad hoc. Se aleg președinți Dr. Teodor Mihaly și protopopii Herman și Velle, ear notari Dr. Liviu Micșa și Dr. Ioan Cherecheș; ear verificatori ai procesului verbal se aleg d-nii Avram și Pinte.

Se ridică apoi președintele Dr. Mihaly și în vorbe alese și lămurite spune cauzele adunării de față, apoi roagă pe Dr. Alexandru Vaida-Voevod să facă referata relativă pentru ducerea decisiunii.

Intr'un cuvânt în adevăr magistral care a durat 2 ore, și a fost bazat pe istorie și pe statistică, Dr. Vaida a desfășurat starea noastră din trecut în comparație cu aceasta prezentă și a arătat pericolul ce ne amenință. Des au fost aplaudat oratorul din partea mulțimei, semn că dela inimă a vorbit și la inimă mulțimei au pătruns cuvintele lui.

Apoi Dr. Slianu cerând cuvântul răspunde la magistralul cuvânt al Drului Vaida și propune aderarea neclintită la proiectul de rezoluție cetit de Dr. Vaida. Rezoluția este:

Românii alegători din comitatul Solnoc-Dobăca protestează cu tărie contra noului atac asupra drepturilor sale neprescriptibile, dreptul înăscut la limba-ne maternă, care singură e capace a le asigura dezvoltarea culturală. Expirmă mulțumită și venerațiune arhierilor români pentru pașii întreprinși în contra proiectului de lege, întru apărarea autonomiei garantată prin lege și declară că va fi zadarnică în vecii vecilor ori ce încercare de a ne răpi limba strămoșească.

La propunerea Drului Slianu se decide a se trimite scrisori de mulțumită ambilor metropoliți, ear magistralul cuvânt al Drului Vaida

a se multiplica cu ajutorul tipariului în mii de exemplare și a se distribui alegătorilor români din acest comitat.

Dr. Mihaly anunță că punctul prim al ordinii de zi ar fi terminat; atunci se ridică Dr. Liviu Micșa și face o introducere la punctul 2 al ordinii de zi. El spune: Românii din întreaga țeara sunt moralmente datorii a-și ridica glasul contra proiectului Berzeviczy-an; deci e neapărat de lipsă să se convoace o conferință generală a tuturor Românilor din aceasta țară, care formează $\frac{1}{4}$ parte a totalității locuitorilor acestei țări. Conferința aceea generală e însă posibilă numai prin delegați: Deci propune de a se alege câte 2 delegați din fie-care cerc electoral din cele 5 cercuri electorale ale acestui comitat și câte un delegat suplent, pentru cas de necesitate.

Cu mare însuflețire s'au aclamat următorii delegați:

1. Pentru cercul dejului: Dr. Mihaly, Velle, Dr. Romoștanu.

2. Pentru cercul Ilenzi: Dr. Al. Vaida, Dr. Barbul, Dr. Buzura;

3. Pentru cercul Jclodului mare: Dr. Ioan Vaida Dr. I. Cherecheș și Sabin Coroian;

4. Pentru cercul Betleanului: protopopii Pușcar, Herman, apoi Dr. I. Slianu.

5. Pentru cercul Lăpușului: Dr. S. Micșa, Dr. Colceriu și G. Petrovan.

După aceasta se ridică protopopul Velle și închide ședința printr'un cuvânt adevărat preotesc, accentuând alipirea noastră națională, care cuvânt a fost primit cu furtunoase aplauze. După încetarea aplauzelor se aude o voce puternică din mulțime, care în numele alegătorilor mulțimește fruntașilor pentru convocarea la adunare și pentru lămuririle date cum și pentru înțeleptele deciziuni luate. Era părintele Boeriu preot în Sfântul. Bubuia sala de vivate la adresa convocătorilor.

În decursul adunării sosi și o telegramă de aderință și felicitare dela George Petrovan și soții din Cap. Monoștur.

De încheiere pot spune: Adunarea a fost imponentă. A impus și străinilor din loc, care nu sunt deprinși a vedea la adunările lor aceasta ținută deamă, bărbătească, plină de serioșitate. De față au fost și primarul și sub-primarul orașului, și au recunoscut că o așa adunare solemnă numai rar li-s'a dat să vadă.

Așa sunt Românii, când li-se amenință te-saurul cel mai sfânt.

Un glas ei mai așteaptă și sar spre apărare, bătrâni, bărbați, junii, tineri din munți și din câmpii!

Onoare lor!

Raportorul.

Corespondență.

Oprirea adunării de protest din Nereu.

— Volnicia slovacului renegat Hadfi. —

Cu privire la actul de volnicie prin care s'a oprit adunarea de protest convocată în Nereu, primim dela corespondentul nostru următoarele:

Onorată Redacțiune!

Nu e mult, de când s'a pertractat procesul dela Orade, în care dl Sever Bocu a fost osândit la închisoare, pentru vătămare de onoare făcută în contra dlui protopretor cu numele Hadfi. Acest cerc pretorial este supus multor și continuelor șicane, să nu-le zicem altcum, cari într'una se succed, și cari par a fi o răsunare în contra unora sau altora. Aici pare că domnește acel principiu: Ești vinovat sau ba, eu te osândesc; apoi apelează! Voiești să obții ceva: Ți-se deneagă; apoi, apelează! Trăim numai din apelații.

La alegerea de membrii la comitat, s'au făcut cele mai mari abuzuri și călcări a legilor; s'a apelat. Credem că este dreptate în țară și legile o să fie executate! Pardon, că am zis: Credeam că este dreptate... Am fost siguri că vom perde, căci așa cerea, nu legea, ci volnicia! Afacerea nu s'a terminat încă, dar s'a văzut că aici alte sunt principiile conducătoare, cari nu se inspiră din legea egală pentru toți!

— Au fost alegerile comunale; am azistat la un act, de am rămas uimiți, cum de să poate face!

Membrii aleși ca ordinari, sunt proclamați de suplenți, și cei aleși ca suplenți, sunt proclamați de ordinari! Noi suntem siguri că nu va fi destulă o apelată, vor trebui mai multe! Viața de aici e să scriem numai apelate.

Convocăm adunarea la Nereu, în Casa Națională, o însinuăm dlui protopretore. Ce era de prevăzut, s'a întâmplat.

A fost denegată și oprită ținerea adunării! Denegarea, opreliștea are însă o consolațiune: putem apela în 15 zile, dela ziua însinuării! Eată de nou apelată!

Noi știm că aceste sunt manevre spre a obosi răbdarea noastră, pentru a provoca, apoi de se întâmplă că noi să reagăm, să se afe nod în papură! Noi suntem și cu paguba și cu osânda.

Cine apucă pe căi volnice, să fie convins că patriei serviciu nu face, ear idea care cugetă că o apără și o impresoră de măreață, se face scârboasă în inima noastră, cu dispreț se umple față de acele principii cari nu binele, nu observarea legii, ci răul și călcarea legilor o pretind!

Soldatul tăcu. Prin văi, departe, trecu un freamăt; se auzi un strigăt slăbit prin văzduhul închis, o împușcătură, apoi liniștea se întinse. În lumina roșie a felinarelor dorobanții tăceau gândindu-se. Unul oftă din greu. Altul ridică capul și zise:

„Și la noi s'a întâmplat de mult așa ceva. Au răbdat oamenii zece ani, zece ani încheiați, pe urmă l-au prins pe boer și l-au rupt în bucăți. Eu eram copilandru pe vremea aceea“.

Povestitorul răspunse: „Când nu mai poți răbda, ce să faci?“

Eu stăteam pe spate și, ascultând, priveam cerul negru. Vântul se întărise și stropii de ploae contenise. Soldații tăceau iar, în șanțul plin de glod și de apă, flămânzi și insetați tăceau; trupurile le erau de criță și sufletele pline de o răbdare nemărginită.

Și unul întrebă iar, într'un tirziu:

„Oare să mai fie mult războiul?“

Altul răspunse:

„Până ce-om dovedi pe Turc. Are să mai fie o bucată de vreme“.

Eu simțeam că fiori fierbinți mă cutreeră din ce în ce mai aprig și nu puteam vorbi; îmi era sete, simțeam cuiul de foc în șele, dar nu mă mai gândeam la moarte. Erau oameni cari sufereau mai mult și nu se tânguiau.

Vântul de toamnă bătea mai tare, trecea fășiind prin fanionul înfipt pe creasta parapetului! Căciularii tăceau, dar multe doruri porneau pe vânt spre umiltele sate ale țării.

Mihail Sadoveanu.

Eu eram așezat sub parapet, pe spate, învâlit într'o pătură. Aproape de mine, unii cu spatelile de zidul de pământ, alții pe fascine, stăteau căți-va flăcăi la cislă. Lumina unui felinar ajunge până la ei și fețele păreau pâlite și pline de o mahnire stăpănită. Un soldat smolit, cu ochi scăpărători, povestea ceva cu glas încet.

Pe jumătate amețit de frigurile cari mă încegeau, ascultam. Inchisesem ochii. Cineva parcă îmi bocănea în urechi și glasul venea ca de departe.

„Tare mi era dragă, măi frate, suspină povestitorul. Și ea ținea, nu-i vorba, la mine. Că numai așa am putut trece peste voia rudelor ei. Și după ce ne-am luat, bre, câte-am îndurat! Eram săraci lipiți pământului, numai cât era pe noi; în casa noastră puteai să vânturi o măță de coadă și n'avea de ce să se prindă cu unghiile; dar dragoste, — la cataramă! Și-am dus-o noi așa un an și jumătate, măi dragă, și când aveam mai mult mâncam dintr'un ou, iar posturile le țineam ca niște schivnicii.“

Și-am dus-o greu, bre, greu de tot, până ce a dat Dumnezeu de a venit un copil, un golan, un calic ca și noi, dar el a venit cu mai mult noroc pe lume. Când îl vedeam rizând și întinzând brațele, par'că altfel mi-se părea lumea. Și azi o l-acă, mână o leacă, — am început a ne înfripa.

Dar s'a întâmplat de-a murit boerul cel bătrân de pe moșia noastră și a venit altul, un om gras și stătut. Era burlac, — și altă patimă n'avea pe lume, fără decât numai femeile. Și a prins a fi iar greu. Într'un rind a trecut pe dinnaintea

căsuței noastre călare și a întors nu știu cum spre linca mea o păreche de ochi ca două masline, că am priceput eu numai decât că n'are să fie bine.

Și chiar n'a fost bine. — A doua zi, m'a chemat la curte și m'a trimes la pădure. În lipsa mea, a dat vătavul pe-acasă și a pofit, din partea boerului, pe nevasă la curte. Femeia nu s'a dus. Când m'am întors eu dela pădure, vătavul eșia a doua oară din ograda mea. Eu am priceput că s'a sfârșit de-acu cu binele.

Nevasta a prins a plânge și a se tângui, că i-a spus vătavul că boerul are să se manie și are să ne usture rău mânia lui. După bocetele ei am văzut că n'aveam ce face, decât să așteptăm, și cum va vrea Dumnezeu, așa va fi.

Și a vrut Dumnezeu să fie rău. Boerul a mai trimis vătavul în lipsa mea; după aceea s'a supărat și început prigoană. Mi-a închis vacuța; mi-a omorât doi porci; a dat drumul boiler boeresti în ogrășul meu, — și câte și câte, măi fraților, de-am rămas fără nimic, ca mai înaintea. Ce era să fac? cui să te jăluești? Am răbdat și am tăcut.

Pe urmă, anul ăsta, a venit veste de războiu și pe mine. Acu numai Dumnezeu de sus știe ce-i acasă. Am lăsat să le culeagă și cine să rânduiască totul cum trebuie? Dacă nu-i o mână de bărbat, de geaba! Ce poate un cap singur de muere?

Și pe urmă, — boerul... Când mă gândesc mă apucă așa de inimă... Eu știu ce s'o mai întâmpla? Nu știu. Mare pacoste a fost el pentru satul nostru! N'a rămas gospodar netncolțit de vrăjmășia lui. Și nime n'are ce-i face. Toți răbdă“.

Istoria ni-e martoră, și val de aceia cari nu voiesc să învețe din pățania nu numai a altora, ci și a lor proprie.

Un alegător.

Alegerile congregaționale.

În numărul 211 al „Tribunei“ în articolul de fond intitulat „După alegeri“, privitor la alegerea din Bârzava între altele se scrie că lupta a fost mare, ceea ce este adevărat, și mai departe să zice, că poporul a dus lupta de capul lui de unde se înțelege că preoții și învățătorii, conducătorii lui naturali, au părăsit poporul și nu s'au interesat de loc de această alegere, ceea ce este un neadevăr.

Preoții și învățătorii din cercul acesta au fost la locul lor, luptând din toate puterile pentru lista națională, cu excepțiunea preotului și învățătorului din Dumbravița și a preotului din Batuța.

În interesul adevărului îmi permit a descrie aci ținuta alegătorilor din fiecare comună, precum și decursul alegerii ca astfel, Onoratul public să poată avea o iconă adevărată despre starea faptică a acestei alegeri.

Alegătorii români din comuna Odvoș au venit la alegere în frunte cu preotul George Lupuțiu și învățătorul lor M. Dima, care deși n'a fost alegător dar nu și-a lăsat sătenii singuri, sperând că îl vor asculta și așa vor ajuta cauzei naționale. Dar Odvoșenii ajungând la locul de votare au aflat de mai bună rachiul puturos al jidanului de cât sfatul bun al binevoitorilor, lor și așa au votat aproape toți cu străinii.

Alegătorii din Conop au fost conduși de către preotul și învățătorul lor și cu excepțiunea alor doi rătăciți, toți au votat cu lista națională. Onoare lor! Bârzovenii, deși învățătorul lor George Pleș și învățătorul penzionat Vaselian Popovici, ziua noaptea au ostenit sfătuindu-l și luminându-l, totuși s'au lăsat înșelați de străini și aproape toți au votat cu străinii.

Monoroștienii de asemenea au votat cu străinii.

Alegătorii din Capruția, deși conduși și sfătuiți de preotul lor și de vrednicul frunțas din comună, țaranul Ioan Mateș al Schiopului, totuși numai o parte au votat cu lista românească.

Alegătorii din Batuța spre rușinea întregului cerc de alegere au venit la urnă sub conducerea jidanului din sat, numai învățătorul de acolo și un singur țaran au votat cu lista națională, deși toți alegătorii, afară de jidan, sunt Români.

Mai mult de cât toți au stricat alegătorii din Dumbravița cari au fost conduși la alegere de către Samu Seidner, jidan din Bârzava. Din comuna aceasta au luat parte la alegere peste 80 alegători aduși în trăsuri plătite de jidan. Ajunși în Bârzava i-a întâmpinat preotul Damaschin Medre din M.-Slatina ținându-le o vorbire în care le-a arătat răul și rușinea ce o vor face neamului nostru românesc dacă vor vota cu străinii. Sfârșindu-și preotul vorbirea unul dintre dâșii zice: „bun e sfatul părintelui, dar e mai bun adălmășul domnului Seidner să ținem noi așa cum ne-am înțeles acasă“ și cu asta plecară la urnă; iar cu noi români au votat dintre ei numai Iosif Hanciu, Ioan Hanciu, Toader Ciucuriția, Gligor Iovanescu, și Dinu Suc. După votare li-se punca în trăsuri câte un butoiș cu vinars și plecau acasă după ce își făcură neamul de rușine. Alegătorii din Groș ca să poată vota mai tihn cu străinii n'au vroit să vină la olaltă cu preotul lor ci cu șumarii erariali, cari i-au terorizat cu gloabe de pădure.

Mai bine s'au purtat alegătorii, din Slatina Mureșană, aceștia deși au avut să facă un drum de 22 kilometri dela Slatina M. până la Bârzava, totuși au luat parte cu toții la alegere și conduși de preotul lor cu bucurie și-au dat votul numai pentru candidații români.

Foarte slab s'au purtat Maxim Popescu, neguțator în Groș; Teodor Cosma, neguțator în Capruția; Ioan Cica neguțator în Monoroștia și Zenovie Hodiș neguțator în Bârzava, cari mult ar fi putut să ajute la izbânda cauzei naționale, dar nici atâta n'au făcut ca să vină măcar la urnă să și deie și ei votul.

Eată cum s'a purtat poporul, și cum preoții și învățătorii din acest cerc. Acesta este adevărul.

Votarea a decurs astfel: biroul s'a așezat la casa comunală într'o chilie din fund și ședeau cu ușa închisă, alegătorii erau sloboziți la votare unul câte unul și trebuiau să treacă prin o altă chilie ca să ajungă la urnă, în chilie aceasta era pus judele comunal din Dumbravița și cel din Capruția, acestea două coade de topor luau ședulele dela alegători și le schimbau și apoi îi treceau în chilie unde era biroul și urna, aceasta să înțelege o făceau cu acei alegători cari erau atât de proști de se lăsau înșelați de ei, și au fost mulți de aceștia. La ușa chiliei unde erau puse aceste două vulpi viclene și rele, erau postați doi gendarmi, cari nu lăsau pe nime să vadă blăstămățiile ce făceau aceștii doi rătăciți.

Cu alte ocașuni rugăm clubul comitatens românesc, ca să binevoiască a se interesa mai mult de acest cerc, trimițând ca ajutor preoților și învățătorilor de aici pe cineva de acolo din centru, căci poporul de aici în cea mai mare parte este foarte stricat cu beutura și așa ușor se lasă înșelat de străini!

Un alegător.

Din străinătate.

Din Franca.

Camera deputaților. Camera a continuat discuția asupra proiectului de lege pentru darea de venit. Deputatul Brun critică proiectul zicând, că ministrul de finanțe Rouvier însuși nu-l aprobă. Rouvier răspunde: Dacă camera nu află proiectul de satisfăcător, atunci o va declara numai decât. Eu de sigur nu voi căuta să susțin o povară, pe care umerii și așa nu mai pot suporta. (Senzație). După asta Brun și-a continuat discursul.

Vaticanul și Franca. Din Paris se telegrafează: Comisiunea exmisă a camerei în afacerea separării statului către biserică s'a întrunit Marți d. a. Deputatul majorității Deville a declarat, că reia de nou proiectul de lege al guvernului refuzat ieri. În urma asta majoritatea a decis desbaterea pe paragrafi asupra proiectului. Astfel mai mulți membrii ai majorității au declarat, că es din comisiune, de oarece nu consideră de admisibil, ca un proiect de lege odată respins să se pună de nou la vot. Au și părăsit numai decât sala. După asta contra proiectul lui Deville a fost adoptat, amânându-se pe Joi.

Convenirea amicilor păcii scandinavieni în Paris. Marți seara s'a dat un mare banchet în onoarea reprezentanților statelor de nord, la care au participat 400 de membrii. Intre alții au luat parte la banchet și Estournelles, ministrul president Combes, mai mulți ministrii, presidentii senatului și al camerei, ambasadorul Svediei, toți oaspeții scandinaviani, mai mulți senatori, deputați etc.

Mai întâi a vorbit lordul Brassey care a declarat, că șefii Angliei și Franciei sunt animați de ideea susținerii concordiei. Apoi Estournelles, președintele grupului parlamentar a rostit o vorbire. El a dezvoltat tesa, că juriile sunt nu numai din punctul de vedere internațional, ci și național foarte avantajoase. Este de părerea, că grozăviile războiului ruso-japonez vor contribui mult la validitatea juriilor internaționale, deoarece popoarele înfricate de atrocitățile războaielor își vor căuta fericirea lor în organizația justiției internaționale.

Ministrul president Combes spune, că venirea oaspeților scandinavieni în Franca s'a întâmplat la apelul care a avut echou

în depărtări, care a chemat popoarele la unire spre pace binecuvântată. Franca nu va cădea în suspiciunea abuzurilor și a slăbiciunii, ci afurisând războiul, roagă popoarele cu insistență să se uniască în politica de convenții și umanitate. Franca, al cărei curaj stă mai presus de orice îndoială în război, își revendică sie-și dreptul mai mult, ca ori-ce altă națiune, de a considera pacea ca o normă muabilă în politica externă. Ministrul apoi și-a golit paharul întru bunăstarea domnitorilor și popoarelor secundare.

Din Germania. Reichstagul german.

Din Berlin se telegrafează: Reichstagul s'a întrunit azi de nou. Conte Ballestrem a salutat printr'o vorbire adunarea, remarcând legile mai importante cari ating bunăstarea poporului german, și cari așteaptă rezolvire grabnică. Intre acestea sunt afară de proiectul de lege pentru budget, și proiectul de lege pentru serviciul de doi ani, proiectul de lege pentru sporirea contingentului de armată și în fine diferitele convențiuni comerciale. În fine președintele Ballestrem face apel la deputați, să cerceteze ședințele mai sîrguincios și cu mai mult interes, ca în sesiunea trecută.

Din presa germană. Mai multe ziare din Germania, și îndeosebi „Hamburger Nachrichten“ spune: că favoarea acordată Ungurilor e o slăbire a armatei imperiale.

Adăogând că, ori armata imperială Austro-Ungară e baza alianței cu Germania, și atunci în această dublă alianță, între Monarhia dunăreană și cea ruso-germană, e baza și a triplei-alianțe.

Slăbindu-se armata austro-ungară prin întărirea armatei naționale ungare, deviază busola politică a alianței centrale.

Ce e caracteristic, e că „Pester Lloyd“, organul oficios al guvernului austro-maghiar susține că Ungaria trebuie să aibă o armată pentru interesele specifice ungurești.

În acest caz, presa germană oficială are dreptate să susțină, că Austro-Ungaria e în stare de descompunere (Zersetzungsprozess der Donau Monarchie) și să deplângă consecințele acestei lichidări apropiate.

Dar' ce în același timp e și caracteristic pentru Unguri, e că dîșii nu bagă de seamă, spre a ajunge la scopul lor trebuie să ne mulțumească grav naționalitățile nemaghiare, ori să ajungă în conflict cu coroana Habsburgică, care i-a scăpat de Turci, și le-a asigurat în mod cinstit o independență (!?) milenară.

Cestiunea artileriei de honvezi nu s'a sfîrșit, — deci e timp d'a o urmări.

Indurați-vă spre săracii noștri.

„Mila dată săracilor te curăță de păcate, în câștigă îndurare și viață vecinică“.

Inscripția pe icoana Maicii Domnului, ce stărnă de-asupra lăditei cu cruceri săracilor, în localul „Reuniunii sodalilor rom. din Sibiu“.

În frățească înțelegere cu „Despărțământul femeiesc întregitor al Reuniunii sodalilor români din Sibiu format din femeile noastre ce stau aproape de clasa meseriașilor noștri și cu scop de a ajuta Reuniunea în afacerile ei, închinată binelui obștesc, apelăm la inimile generoase și le rugăm să binevoiască a dărui bani, vestminte și alimente, ce să se împartă în ajutorul nașterii

Domnului între săracii noștri (învățăcei școlari, bărbați și femei, scăpătați).

Ne găsim în preajma zilelor, în cari săracul ca și bogatul, caută să-și încălzească sufletul și corpul.

Cei pe cari Dumnezeu, povățuitorul a toate, v'a binecuvântat din belșugul său, dați puțință și celor lipsiți, ca cel puțin în zilele de bucurie ale nașterii Mântuitorului nostru, să preamărească pe Creatorul și făpturile sale.

Impărțirea darurilor se va face cu cuvenită solemnitate sub binevoitorul protectorat al patroneselor despărțământului nostru stimabilele d-ne Minerva Dr. Brote, Ana Dr. Moga și Elisaveta Bugarsky.

Darurile benevole să se trimită la adresa „Reuniunii sodalilor români din Sibiu“.

Lacrimile vărsate de săracii noștri servească drept cea mai înaltă răsplată pentru toți aceia, cari posibilă ne fac împlinirea acestei datorințe bine plătute și oamenilor și lui Dumnezeu.

Din ședința comitetului „Reuniunii sodalilor români din Sibiu“, ținută la 17 Nov, n, 1904.

Victor Tordășianu,
president.

I. Apolzan,
notar.

Războiul ruso-japonez.

Asediarea Port-Arthurului.

Londra, 30 Nov. Din Tokio i-se vestește Agenței Reuter, că atacul Japonezilor de pe colina de 205 metri a avut rezultat. Se crede că cu asta s'au realizat 90 procente din operațiunile pentru ocuparea Port-Arthurului. În posesiunea acestei înălțimi Japonezii domină asupra întregului port.

Petersburg, 30 Nov. Corespondentul lui »Brsevija Vjedomosti« telegrafează din Mucden, că a vorbit cu căpitanul de cazaci Kostlicev, care s'a reîntors dela Port-Arthur, unde a fost trimis de către statul maior al armatei din Mucden, Kostlicev zice, că *Port-Arthurul nici odată nu ar cădea* (!) Generalul Stoessel i-a spus; Convingerea mea este, că Port-Arthurul nu va putea fi luat. *Eu voi aștepta să fiu liberat.* (!).

Tși-fu, 30 Nov. Călătorii unei luntre sosite aici aduc vestea, că și duminică a fost luptă înverșunată în jurul Port-Arthurului. Japonezii răniți sunt transportați cu sutele la Dalny unde sunt imbarcați pentru Japonia. Numai o parte a flotei lui Togo formează blocada la Port-Arthur.

Londra, 30 Nov. Toate telegramele sosite la Tokio dela cartierul general al lui Nogi vestesc, că atacul de Sâmbătă și Duminică nu a avut rezultat. Asediatorii n'au putut păstra colina de 203 metri, care se ridică în partea nord-vestică a cercului forturilor. Japonezii au renoit mai de multe ori atacul, dar totdeauna ori au fost respinși. *Daily Telegraph* este informat, că *Japonezii au reușit să nimicească o parte a fortului Elungsan. Fortul Tșikvansan după mai multe asalturi a fost cucerit.*

Nouă flotă Japoneză.

Londra, 30 Nov. Din Tokio se anunță, că din portul de război Saseho Lună 15 torpilori și 3 încrucisători au pornit cu ordin sigilat spre sud. Se crede, că destinația flotei este să întimpine escadra Baltice.

Declarația ministrului president japonez.

Londra, 29 Nov. Ministrul president japonez în curat asupra importanței acestui războiu. Japonezii intră într-o vorbire a sa a declarat, că Rusia trebuie să înțeleagă, că războiul cu o luptă două nu se poate termina. Pentru Japonia acest război este o chestie de viață, și fiecare cetățean este

ponia este hotărâtă să jertfească în acest războiu ultimul său soldat și ultimul său yen.

Rușii conchid din împrejurarea că Port-Arthurul până azi n'a căzut, că cetatea poate fi încă despresurată. *Ea însă va cădea* și războiul se va continua, fără ca în restimp scurt să se poată pune pace. Națiunea japoneză este decisă ca un singur om să urmeze războiul, în țară există numai partidul războiului: partid al păcii peste tot nu este. Opoziția dorește schimbări în economia statului numai din punct de vedere financiar, în privința continuării politicii serioase însă este în deplin acord cu guvernul. Șefii partidelor sunt deopotrivă convinși, că războiul este de nespuse importanță cu privire la viitorul Japoniei, și că în urma lui influența Japoniei va crește mult în China.

Rector universitar —

ațînd pe studenți.

Vorbirea rectorului universității din Cluj, Apáthy István.

Rectorul dela școala înaltă, universitate cum i-se zice, unde se pregătesc tinerii pentru carieri înalte, advocați, doctori etc, cel care mai astăvară spunea că sunt așa slabi înzestrați cu cunoștințe tinerii de azi, încât ajungând chiar la universitate nu știu pe bună cale nici scrie și ceti bine, a ținut alaltăieri tinerimii o vorbire, prin care-i îndeamnă să se ridice și ei împotriva guvernului, căci țeara e în primejdie și vezi Doamne, a ajuns să o apere studenții de peire. Apoi cine să se mire, dacă studenții, cei ce isprăvesc școlile ungurești, ies din aceste școli, neînvățați, când însuș Măria Sa dl Rector, nu învățatură vestește de pe catredă, ci politică, mestecă pe tinerii cari și așa dela fire ușor s'aprinde, în virtejiul patimelor josnice și-i ațîță la fapte nesocotite. Frumos profesor! În loc să-și vadă de carte, în loc să-i rețină încât se poate pe studenții dela mișcări politice cari și-așa de obicei îi atrag, el însuș îi ațîță și-i resrătește. Halal de tine învățatură!

NOUȚĂȚI.

ARAD, 2 Decembrie 1904.

— Știre redacțională. Dl Sever Bocu, de mai mulți ani redactor al ziarului nostru, este de aci încolo redactor responsabil al „Tribunei“.

Dl Russu Șirianu rămâne și mai pe departe zelos scriitor la „Tribuna“, a cărui atitudine politică rămâne și de aci încolo neschimbată: cu bărbăție și curajiu vom lupta și în viitor, cu toții, pentru drepturile naționale.

— Petrecerea de joc împreună cu Reprezentațiune teatrală arangiată de secțiunea meseriașilor români dela „Asociațiunea națională aradană pentru cultura poporului român“, Duminică seara (14/27 I. trecută) în sala casei naționale din Arad, sub dastera conducere a învățătorului-director Iosif Moldovan. — S'a reprezentat „Vivandiera“ scenă militară din 1858 de Vasile Ateaxandri. Persoanele: Porumba D-șoara Elena Lucaciu, Năsoian recrut Dl George Dehelean, un oficer Dl S. Ș. Demian, un țaran Dl Benecean și un moș, Dl Budeanu. Toți și-au achitat rolurile cu precizie și punctualitate. Păcat că D-șoara Elena a fost puțin cam răgușită în cântările Vivandierei, și n'a putut încanta publicul mare așa cum ne încanta pe noi la probe. De altfel ce n'a putut satisface cu vocea, a suplinit cu mimica, ce-i șădea atât de draguț. Fată frumoasă, costum frumos, căciulă de curcan. . . Să nu facă tronc la inimă?! — Intre domni mai original a fost Dl George Dehelean. Un recrut după toată forma, îndrăzneț, naiv, cam prostuț — etc. Publicul a ris cu mult haz, și l-a răsplătit cu aplauze binemeritate.

A II-a piesă a fost: „Rugămintea din urma“ poezie de G. Coșbuc, lucrată pentru scenă de harnicul nostru tipograf Maximilian G. Dopp, care le a și avut rolul principal „Bucur, dorobanț“. — Pe la mijlocul piesei și-se părea că ești în fața Rahovei (1877—8). Toți diletanții s'au purtat brav, și nu avem decât să-i felicităm și să-i rugăm a continua pe frumoasa cale ce au apucat și pe carea îi conduce cu multă trudă bravul

nostru diriginte Dl I. Moldovan, care asemenea merită toată considerația. Publicul de asemenea și-a făcut datorința: sala și saletele erau ticsuite. — Venitul brut a trecut peste 300 cor. Resultat mare acesta, pe lângă un preț mic de intrare. —

La revedere la Crăciun! — N.

— Cercetare disciplinară încontra inspectorului regesc din Timișoara Szebesztha Károly. În contra inspectorului regesc din Timișoara, ministrul de culte a pornit cercetare disciplinară. A și sosit la Timișoara Turoczy Ernő, comisar ministerial, care va examina multele jalbe date împotriva inspectorului. — Prin urmare, înzădar a colindat pe la Reuniunile învățătoresți române prin Bănat, pretinzând să se țină vorbirile în ungurește la adunările românești, tot n-a scăpat. Păcat de zelul de astă toamnă.

— Autonomie bisericească pe seamă Ovreilor. Ca și când jupânii nu s'ar bucura de o autonomie întinsă în toate privințele! Așa se vede, că libertatea imensă de care se bucură Ovreimea la noi în țeară, voesc să o sancționeze prin lege, ca astfel multele fărădelegi, mișelii să le poată comite sub scutul legalității! Mai asta ar trebui Ungariei, apoi se poate duce! — Din Szombathely se telegrafează anume, că cercul VIII bisericesc izraelit de acolo a ales de președinte al său pe deputatul dietal (liberal) Rosenbergy Gyula, care în vorbirea sa de program a accentuat că *guvernele maghiare au întrelesat să acorde și israeliților drepturi autonome în afaceri bisericești*. Dănsul își va da silința să fie sanăt acest *gravamen* al Ovreilor în timpul cel mai apropiat! — Bine că nu acum deloc.

— Trei naufragii pe Marea Neagră. Vaporul „Salzburg“, care mergea dela Galați spre Constantinopole, s'a ciocnit din cauza furtunei cu un alt vapor ce venea din capitala Turciei. Vasul „Salzburg“ fiind spart la pupă și în pericol de a se scufunda, căpitanul a dat toată forța mașinei și a intrat cu atâta repeziciune și putere în cheiu încât a intrat pe jumătate pe uscat.

După debarcarea măturilor vaporul a intrat în șanțier pentru a fi reparat. O anchetă s'a deschis pentru a stabili răspunderile.

Vaporul „Elpis“ sub pavilion elin, înecat în apropierea de Burgas, înainte de a sosi ajutoarele chemate și trimise au avut vr'o 60 de călători cari s'ar fi înecat cu toții.

Se zice că numărul persoanelor, călători și echipagiu, care s'ar fi înecat e de 129. Pagubele sunt foarte mari.

— Bijuteriile reginei Draga. La 8 Decembrie st. n. se va ținea o licitație fără precedent la Londra.

Bijuteriile și rochiile defunctei regine Draga a Serbiei, vor fi vândute acolo din ordinul moștenitorilor.

Printre bijuteriile puse la licitație e o brățară cu diamente, pe care țarul a trimis-o nefericitei regine cu prilejul căsătoriei ei.

Printre rochiile, se află rochia sa de cununie și cea pe care o purta la ceremoniile oficiale.

— Satisfacția universitarilor din Budapesta. Din Budapesta vine știrea, că porțile universității s'au deschis de nou. Până la 11 ore prelegerile au urmat în liniște. După timpul acesta toți ascultătorii s'au adunat în aulă, unde au ales o deputațiune pentru a duce memorandumul tinerimii la rector. Deputația a fost primită din partea rectorului cu toată bunăvoința. În urma asta rectorul a mers în aulă, unde a ținut o vorbire, declarând tinerimii, că a luat măsuri pentru a se da tinerimii satisfacție deplină pentru atacul sângerios din săptămâna trecută al poliției. A pornit de asemenea cercetare să afle cine este cauza că poliția a intrat în universitate tăbărând cu sabia asupra tinerimii. Primește memorandumul și promite că le va sprigini cererile cuprinse în el. În urma acestor promisiuni tinerimea a aclamat pe rector, și cântând «Kossuth nota», și «Szózat-ul», s'au imprăștiat prin salele de învățământ. Senatul universitar d. a. s'a

intrunit într-o ședință consultând ce satisfacție ar avea să se dea tinerimii. S'a constatat că poliția a fost chemată pe telefon de notarul senatului Dr. Margittay Antal, fără să fi avut ordin din partea rectorului.

— **Alegere la comitat.** Despre cursul alegerii din Borșeș primim următoarele: Lista națională a căzut la noi. Nu e însă mirare. Pe ori-ce Român și om cu bun simț a trebuit să-l intristeze cele văzute aici. Bieții Români, aduși ca și turma de vite, înainte biraele, de alături șumarii, în urmă notarilor. Preoții nicăiri. Ba de es. însuși unul dintre candidați, părintele de Dezna, Zaharie Milian vine dimineața cu învățătorul lui, votează și o i-au cătră casă, nici să mai stea de vorbă cu noi, întocmai ca și acum 6 ani, când iar a fost candidat și nici la vot nu s'a dus. Atât de șovăelnic s'a purtat și dânsul și celalalt candidat, Ioan Faur, încât toată lumea i-a bănuț, că ei ne-au făcut perdută cauza. Apoi Romul Popovici din Selegent a mers la fibirău să întrebe pe cine să aleagă, Ardelean din Nădăbeștii fără nici un vot a venit, numai să se îmbete la aldămașul străinilor și să se facă de ris. Cu lista națională a votat numai Igneștenii, Doncenanii, o parte din Prăjești și o parte din Șebis, fiindcă cu trei zile înainte de aceea toți umblau, beți plătiți de notar. În chipul acesta a fost minune, c-a putut intruni lista națională și 76 voturi, câte-a intrunit, față de 400 cu cari au învins contrarii. Căzut-a lista națională și prin uneltirile dușmane, dar mai ales prin viclesugul vânzătorilor, dintre cari unii figurau chiar pe listă alături de numele cinstit al profesorului Nicolae Mihulin din Arad și a altora. Coadă la topor a fost chiar și un Pavel Bun fără a mai vorbi de săcături ca Pavel Peia și alții. Vorba DV. s'a adevărit și la noi: »Peirea ta din tine Israele«.

— **Școlile naționalităților din Macedonia.** „Buletin d'Orient“ dă o interesantă statistică asupra școalelor din vilaetele Salonic și Monastir. În frunte sunt Grecii cu 998 școli cu 1463 învățători și 59.650 elevi; apoi, Bulgarii cu 561 școli, 873 învățători și 18.311 elevi; Serbii cu 53 școli, 112 învățători.

Bomani au numai 49 școli cu 145 învățători și 2002 elevi.

— **Despre alegerea din Pecica.** Ni-se scrie: Nainte cu o zi de alegere frunțașii de aici au ținut o adunare unde cu mare însuflețire s'a proclamat de candidații partidului național român, dl Vasilie Goldiș, Dr. Aurel Novac, Vasiliu Ciorogariu, Trăila Teretean și Teodor Orga. La aceasta adunare solgăbirăul Boșșan nu i-a plăcut când dl Oct. Tămășdan recitând cuvintele lui Coșșuc a zis într'altel: „In latură venetici“ etc. la ce solgăbirăul l'a admoniat și l'a amenințat, cu detragerea cuvântului; de altcum adunarea a decurs în cea mai deplină ordine și cu o însuflețire mare. Aceasta adunare a ales 12 bărbați mai tineri cari de cu seara încă au împărțit tuturor votanților ședulele de votare.

În ziua alegerii deja pe la 8 ore vedeau oamenii mergând la casa comună ear de pe fețele lor bucurie se vedea căci ziceau dâșșii „de vre-o 30 de ani n-am ales pe cine am voit noi doar acum ne va ajuta Dumnezeu“; unii pe alții se îmbărbătau și de vedeau că vre-unul șovăiește cu toții îl petreceau până la urnă. Aici însă pe cel mai slab de inger — dar cu bucurie constatăm că puținii au fost de aceia; îi duceau însă în cancelaria notarului unde mai toată ziua era present și fibirăul Schenk. Aici s'a întâmplat că la rugarea unor domni s'au șters din vreo câteva liste românești cam câte 2 nume și în locul lor puneau numele judeului comunal Filimon Aron și Dr. Momák Döme. Și deși judele are oarecare trecere la popor, ear Dr. Momák este fratele notarului, totuși pentru că el n'a fost luat în lista românească au căzut. În lista oficioasă am mai văzut pe jagărul Terényi Sándor și pe Ro-

xin János, apotecar, român de naștere, fiu de preot român, crescut cu prescură românească, care însă acum numai Român nu vrea să fie, căci și la alegerile de deputat dânsul a fost cel mai mare corteș a lui Herczeg și pe casa lui era steagul până la pământ, dar respătat a căpătat acum căci doar nici un Român n'a votat cu dânsul, numai niște Jidani și Unguri, deși trăsura dânsului toată ziua umba după votanți.

Președintele alegerii dl Mezei Andor spre lauda lui fie zis — s'a purtat foarte bine și imparțial. Alegerea s'a finit. — După numărarea ședulelor s'a constatat că au votat 241 de votanți, ceea-ce de când știu toți din Pecica, încă nu s'a întâmplat căci și acum trei ani nu s'au dat mai mult de 40 de voturi. Voturile s'au împărțit astfel: Teodor Orga 151, Dr. Aurel Novac 145, Vasiliu Ciorogariu 143, Trăila Teretean 140, Vasiliu Goldiș 134, Filimon Aron 112, Dr. Momac 108, Dr. Ceclan 83, Terény 83, Roxin 80. Așa s'a declarat de aleși toți cei cuprinși în lista românească și atunci a erupt însuflețirea, ear poporul cântând de bucurie s'au imprășșiat pe la casele lor mângăiași că acum odată așa s'a întâmplat cum dâșșii au dorit. Acum vin alegerile de comitet comunal și oamenii de bine de pe acum se interesează, că earășii oameni de ai lor să aleagă, ear nu unelte cari să lucre în contra intereselor poporului.

Nu mai cu D-zeu nainte Pecicanilor, și D-zeu care a păzit totdeauna neamul nostru v'a ajuta și voauă.

Un țaran.

— **La fondurile „Reuniunii sodalilor români din Sibiu“** s'au făcut următoarele dăruri: Din incidentul împlinire de 40 ani dela hirotonia sa de presbiter, dăruiește drotopresbiterul Avram P. Păcururiu și soșia sa Maria n. Blondin din Hunedoaca, anume fondului „Daruri de Crăciun săracilor nostri“, și fondului „Văduvelor și orfanilor“, fiecare câte: 18 cor. — 20 cor.

Dl Coman Gligor, inv. pens. în Gura-răului și soșii sa Maria născ. Voicu, dăruiește întru vecinica odihnă a mult regretatului lor soțu respective tată Ioan Voicu, fost reprezentant comunal în Gurarăului, următoarelor fonduri și anume: fondului de 20 bani pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare, cor. 1.40; fondului „Masa învățăcelilor“ meseriași, 1 cor.; fondului Dr. D. P. Barcianu pentru ajutorarea calfelor fără lucru, 1 cor.; fondului „Darul de Crăciun săracilor nostri“, 40 bani, și fondului văduvelor și orfanilor, 1 cor. La acest din urmă a mai dăruit văduva Maria Cașșoltan, în amintirea fiului său Nic. Cașșoltan, fost musicant, 2 cor.

La fondul de 20 bani: mama Ana Cașșoltan și fratele Iosif Cașșoltan, dăruiește întru vecinica pomenire a fiului respective fratelui Ioan Cașșoltan, fost musicant, 2 cor. Victor I. Busoiu, farmacist, 20 bani și referentul consistorial Vic. Tordășianu, 10 bani.

— **Al 53 și 55-lea!** Cassariatul „Reuniunii române de înmormântare din Sibiu“ a solvit zilele acestea ajutorul statutar după răposaii membri ai Reuniunii, Ioan Voicu fost proprietar în Gura-răului, Nicolae Cașșoltan, și Ioan Cașșoltan, foști musicanți (Sibiu).

Acestea formează casurile 53 și 55-lea de moarte la sânul Reuniunii noastre de înmormântare.

— **Părăstas.** În 8 Noembre 1904 în ziua aniversării S. S. Arhangeli Mihail și Gravit — dela moartea neuitatului preot Mihail Blidariu totdeauna în comuna noastră pentru odihna fericitului său suflet — am servit în sfânta biserică părăstas. De astădată dupăce bunul Dumnezeu află de bine a chema la sine și pe fostul președinte al comunității de avere din Caransebeș Ilie Curescu ca amic intim al părintelui Blidariu, văduva acestuia d-na preoteasă Ancușia Blidariu stăruie ca dimpreună cu soșul său în decursul părăstasului să fie pomenit în numele răposatului Ilie Curescu.

După sfânta liturgie preotul local Eremie Borchescu, în mijlocul bisericii care se afla plină de credincioși încunjurat de învățătorii Șofronie Sârbu și Ioan Bojincă a săvârșit părăstasul cu duioșele ceremonii.

După săvârșirea părăstasului se împarte între popor pâne și băutură.

Biserica comunei Pilipețiu este mult legată de numele prea demnului păstor Mihail Blidariu și precum acesta până era în viață era mândru de biserică sa, căreia îi sacrifica totul.

Mult stimatei doamne preotese Ancușia Blidariu care încă mult să ostenește pentru mărirea

bisericii noastre și inobleța sufletului său, ș'a adus aminte și de amicul soșului său, i-se cuvine laudă, iar regretașșilor Mihail Blidariu și Ilie Curescu, vecinică pomenire.

„Un prulipcean“.

— **Mulțămită publică.** La petrecerea meseriașilor români din Arad, arangiată în favorul bisericii au suprasolvit, Domni: Dr. Stefan C. Pop 4 cor. Maria Valter și Pantea Ioan din Beiuș câte 3 cor. Dr. Nicolae Oncu, Nicolae Ștef, George Iovin, Georgiu Purcar, Iuliu Herbai și Dr. Caius Bredicean câte 2 coroane. Petru E. Papp 1.40 cor. Dimitriu Popovici Cuvin, Mihail Miloș câte 1 cor. George Giuriș și George Miloș câte 40 fil. Primească sus numiții și pe această cale mulțămita noastră s'încere. În numele tinerimii: Iosif Moldovan director școlar, președintele secțiunii meseriașilor.

— **Fără indoială** cel mai bogat călindar românesc, care aduce folos neprețuit ori căruă cărturar român este „Călindarul Poporului Român“. apărut în tipografia „Poporul Român“ din Budapesta. Acest călindar conține pe lângă articolele despre dare, proces și legea despre intruniri și statistice interesante, tabele folositoare, cum e cea despre calcularea cametelor, precum și lucrări de ale valoroșilor scriitor români St. Iosif, George Coșșuc, un articol scris de distinsul deputat român Dr. Aurel Vlad și peste 40 alte articole. E împodobit cu 107 ilustrații bine reușite și se estinde pe 210 pagini mari. Prețul este 40 fil. plus 10 fil. porto postal.

Cine comandă mai mult de 15 exemplare primește 15% rabat.

Se află de vânzare la Tipografia „Poporul Român“ în Budapesta VII Amazon-u. 6—8.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

Iosif Serb. — Poiana. Se poate procura manuscriptul numai dela autorul Iuliu Groșșorean învățător în Galșa. p. u. Világos.

ECONOMIE.

Arad, 2 Decembre st. n.

— **Sare ieftină pentru vite.** Sarea de vite s'a lesnit binișor în urma legii XXIII din anul c. 1904, care orânduiește, ca sarea pentru vite să nu se mai vândă ca până aci cu 10 cor. maza metrică ci cu 6 coroane, și să se dea în măsură de 25 și 5 kilograme. Până aci numai 50 kilgr. să putea căpăta. Sarea aceasta la mănăcări nu se poate folosi, fiindcă e amestecată cu galicșă și pelinișă, cari îi dau un gust amar. Pentru vite însă e ca un fel de leac.

În editura Tipografiei și Librăriei diecezane din Caransebeș a apărut „Calendarul Românului pe anul comun dela Christos 1905“. Prețul 50 bani (25 cr.) Pe lângă partea calendaristică, însoțită de Povete economice, Prevestirea timpului, și Notițe, Calendarul conține: Cronologia caselor domnitore, Tabela Caransebeșului având în frunte o biografie cu portret a Prea Sântitului Domn Episcop Nicolae Popea. Partea literară cuprinde: Din ale neamului nostru (urmare din anul trecut); Mihail Popoviciu (cu portret) Stefan cel mare; Legende despre Stefan cel Mare; Sărbătoare (schită); Coriolan Bredician (cu portret); Viața în Albania; Biserica catedrală din Caransebeș (cu iconă); Dimitrie Brumariu (cu portret); Cei doi frați; Datini, din cari izvorește sărăcia la poporul român, și combaterea lor; Trăila Stroișescu (cu portret); Rozuna Doamna florilor (poveste); Prânzul. Partea economică cuprinde: Creșterea vitelor; Despre darurile urzicilor. Urmează apoi Sfaturi, Casa orașului din Caransebeș, Poezii, Felurimi, Consemnarea târgurilor din Ungaria și Ardeal. Anunțe.

Administrațiunea.

Tipografiei și Librăriei diecezane Caransebeș.

A apărut de Dr. Augustin Bunea canonic metrop. 1. Metropolitul Dr. Ioan Vancea de Buteasa, schită biografică, Blaj 1890, broșură de 41 pag. 20 fil. + 10 fil. porto postal.

2. Cestiuni din dreptul și istoria bisericii românești unite, Blaj 1893. Partea I. 269 pag. 8° scrisă de Dr. Alexandru Grama, costă 1 cor. 40

fleri Partea II. 400 pag. 8° scrisă de Dr. Augustin Bunea, costă 2 cor.

3. *Episcopul Ioan Inocențiu Micu-Klein*, (1728—1751) Blaj 8° mare, 422+XVI pag. Costă 4 cor., (pentru România 5 lei).

4. *Istoria scurtă a bisericii rom. unite cu Roma*, în Schematismul arhiepiscopiei de A.-Iulia și Făgăraș pe a 1900, costă 8 cor.

5. *Statistica Românilor din Transilvania în anul 1750 făcută de vicarul episcopesc Petru Aron*, Sibiu 1901, costă 1 cor., + 10 fil., porto postal.

6. *Vechile episcopii românești: a Vadului, Geoagiuului, Silvașului și Belgradului*, Blaj 1903 8° 162 pag. Prețul 2 sor., 50 fil., (pentru România 3 lei).

7. *Episcopii P. P. Aron și Dionisiu Novacovic*, sau istoria Românilor transilvăneni dela 1751 până la 1764, Blaj 1902. Prețul 4 cor. 50 fleri (pentru România 5 lei).

8. *Discursuri, Autonomia bisericească, Diverse*. Prețul 5 cor., (pentru România 6 lei).

Aceste cărți să pot procura dela tipografia semin. din Blaj (Balázsfalva) ori dela autorul spedându-se banii înainte, — ori contra rambursă.

399 — 19

Redactor responsabil: Sever Bocu.

Editor-proprietar: George Nichin.

INSERTIUNI ȘI RECLAME.**Maie surprindere!**

Nici odată în viață nu ți se va oferi ală ocaziune ca aceasta!

500 bucăți pentru 195 fl.

și anume: un orologiu de aur pompos de precizie, cu garanție pe 3 ani, mers regulat cu lanț acomodat; o cravată modernă de mătăsă pentru domni; 3 bucăți de batiste de buzunar foarte fine; un inel cu peatră imitată, un portmoneu de piele; o oglindă admirabilă de buzunar pentru toaletă, o păreche de butoni pentru manșete, trei butoni de pept, rechisite de scris de nichel, un album de tablouri, conține 36 tablouri, cele mai frumoase din lume, un broș pentru dame parizian elegant, o păreche de butoni de similitudine foarte înșelători, 3 obiecte de joc pentru ris și petrecere, 20 obiecte de corespondență foarte importante și încă alte 400 bucăți diverse, cari sunt în casă indispensabile. Toate acestea la oaltă costă numai 195 fl., care sumă costă numai orologiu. Se trimite contra rambursă ori expedându-se banii înainte prin Casa de expediție centrală din Viena

438

P. LUST, Cracovia

NB. Pentru ceea-ce nu convine se inapoiază banii.

Am onoare a aduce la binevoitoarea cunoștință a p. t. public, că dela 1 Dec. a. c., toate mărfurile se vor vinde pentru un preț general, și în fiecare cas acord rabat separat.

441

Cu deosebită stimă:

NADLER LAJOS

Magazin de trusouri pentru bărbați și dame.

ARAD, Piața Andrassy Nr. 16.

Telefon 651.

Bijuterii, oroloage, aur călcat
și requisite de argint, seduli de amănetaie cumpăra pentru prețurile cele mai mari ori le schimbă pentru obiecte noi

DEUTSCH IZIDOR

ciasornicar și giuvăerģiu

A R A D, Strada Bisericii
(Palatul minoritilor.)

Isvorul cel mai efica de cumpărare de

bijuterii și oroloage.

Se caută un învățăcel.

Nr. Telefonului 438.

381

Prima Soc. de Credit Funciar Român din București.**Publicațiune.**

Se aduce la cunoștință deținătorilor de scrisuri funciare rurale 4% și 5% că plata cuponului de 1 Ianuarie 1905 și a scrisurilor funciare eșite la sorti se va face cu începere de Luni 11/14 Noembrie a. c.

416

Direcțiunea

Farmacia lui Balassa K Budapest, Erzsébetfalva primește răspundere pentru vestitul și veritabilul lapte de castraveți englez, care este un remediu de tot nesticăcios. Numai odată să probați st Dame și veți convinge că după folosire de câteva zile numai decât dispar de pe față almintele zgrăbunțele miteseri, pete dd ficat și alte impurități face pelea fină, o recorește și învie-rează. Un flacon costă 2 coroane, săpun de castraveți englez 1 cor., pudră 1.20 cor. Se poate poate căpăta în ori ce farmacie. Să ne păzim de imitațiuni deposit primul în Arad la farmacistul Földes Kelemen, și la droguerăia lui Vojtek és Weisz.

367

În Ardeal, într-un ținut curat românesc, în care se țin țiguri de țeară și piețe de săptămână foarte cercetate, este de vânzare o farmacie care face circulație de șeasă mii coroane, cu șeptesprezece mii coroane. Informațiuni se pot afla la administrația ziarului nostru.

436

Igaz**Sándor**

ciasornicar și giuvăerģiu.

== A R A D, Piața Libertății ==

lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint călcat cumpăra p. prețul cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

Primul atelier din Arad, pentru repararea de ciasornice și bijuterii.

Am onoare a aduce la binevoitoarea cunoștință a p. t. public, că pe Strada Kossuth Nr. 43 în Arad a trecut în posesiunea mea

prăvălia de faur

(mai înainte a lui Stamberger Jozsef)

După o experiență de mai mulți ani câștigată în faărici din Budapesta și Viena, am ajuns în plăcuta situațiune să pot îndeplini tot felul de lucrări dela cele mai simple până la cele mai complicate prompt și pentru prețuri foarte culante.

Rugând binevoitorul sprijin al onor. public, rămân Cu deosebit respect:

Végh István

măstru mäsar.

337

Primul

și singurul institut de specialitate p. spălarea și curățirea rufelor

306

al lui

Bettelheim K.

ARAD, Aulich Lajos-u. 2.

Nr. Telefonului 184.

KALMÁR JÓZSEF

prăvălie de aparate electrice.

ARAD, Salacz-utca 2.

Are în deposit:

bicicle de primul rang

precum și toate părțile constitutive pentru bicicle, gumi și lămpi de acetylen!

În atelierul său

reparează, transformă și mărește bicicle cu roate mobile.

Primește emailarea de bicicle în foc, nichelarea părților constitutive de bicicle, sau ori-ce reparațiuni de felul acesta.

— Condițiuni de plătire favorabile. —

Montează:

telefoane cu începere de cerc ori catrală.

Telefoane mici de case, instalări de clopoțele electrice, ori repararea acestora.

— Prețuri culante. —

Are în deposit:

Mașini de cusut SINGER

Mașine cu suveică rotunda sistem Singer ori mașini de cusut pentru odai.

În atelierul său

se primesc tot felul de reparațiuni aparținătoare acestei branșe.

Se primesc reparațiuni de mașine de brodat în rate favorabile lunare.

Nr. Telefonului pentru oraș și comitat 242.